

ZBORNICA VARNOSTI
IN ZDRAVJA PRI DELU

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije
Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana
www.zvzd.si

NAVODILO ZA VARNO DELO

Šifra dokumenta / izdaja:

NVD – ZbVZD – V 002 / 01

Stran: 1/6

www.zbornica-vzd.si

DELO NA/OB ali NAD VODO

1. NAVODILA IN VARNOSTNI UKREPI PRED ZAČETKOM DELA

- **Seznani se z navodili** za varno uporabo in jih dosledno upoštevaj.
- Preglej in uredi **okolico delovnega mesta**.
- Uporabljaljaj samo **brezhibno delovno opremo**.
- **NE PRIČNI Z DELOM**, če:
 - ❖ si mlajši od 18 let,
 - ❖ nisi ustrezno **usposobljen** (ustrezno zdravniško spričevalo, teoretično in praktično usposobljen, seznanjen z navodili za varno delo, ipd.),
 - ❖ si v neustreznem **psihofizičnem stanju** (pod vplivom psihoaktivnih substanc – alkohol, droge, psihoaktivna zdravila, ipd.), bolan, utrujen.
- V primeru ugotovljenih **pomanjkljivosti** in nepravilnosti **takoj obvesti pristojnega**.

2. OPOZORILA in NEVARNOSTI

- Nevarnost padca v vodo zaradi neuporabe OVO ali neustreznega tehničnega varovanja del na/ob ali nad vodo.
- Nevarnost poškodb ali zdravstvenih okvar zaradi neustreznega ukrepanja v primeru slabih vremenskih razmer, neviht, visokih voda.
- Nevarnosti udara strele.
- Nevarnost utopitve zaradi hitrega naraščanja vodne gladine.
- Nevarnost utopitve zaradi neuporabe reševalnega jopiča.

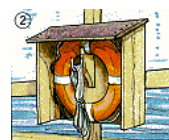
3. VARNOSTNI UKREPI IN PRAVILA VARNEGA TER ZDRAVEGA DELA

SPLOŠNO

- Kadar pri izvajanju del obstaja nevarnost utopitve, mora odgovorni vodja del oziroma vodja gradbišča poskrbeti za:
 - ❖ primerno ureditev delovišča ter ustrezno opremo za varno delo,
 - ❖ predpisano reševalno opremo in sredstva za reševanje (kot velja za urejena kopališča po Pravilniku o varnosti v urejenih kopališčih) in sicer najmanj:
 - ✓ 1 kos reševalne vrvi z osmico,
 - ✓ na vsakih 50 m po en reševalni obroč ali reševalno žogo z najmanj 30 m vrvi,
 - ✓ 1 kos reševalne deske ali reševalne blazine,
 - ✓ opremo za potapljanje,
 - ✓ reševalni čoln z reševalnim obročem.
 - ❖ vsaj enega usposobljenega reševalca iz vode,
 - ❖ usposobljenost delavcev za samo reševanje iz vode (znanje plavanja),
 - ❖ neoviran dostop za reševalce in reševalno opremo.
- Delovna mesta, s katerih obstaja možnost padcev v globino, morajo biti zavarovana proti padcu v globino, in sicer:
 - ❖ neodvisno od višine delovna mesta na prehodih in poteh nad ter ob vodi in snoveh, v katerih obstaja možnost utopitve,
 - ❖ nad višino 1 metra od tal na stopniščih, rampah, prehodih in delovnih mestih ob strojih,
 - ❖ nad višino 2 metrov od tal gladine vode na vseh drugih delovnih mestih,
 - ❖ vse odprtine in poglobitve v tleh, medetažnih konstrukcijah, na strehah.

NAČELO POMOČI

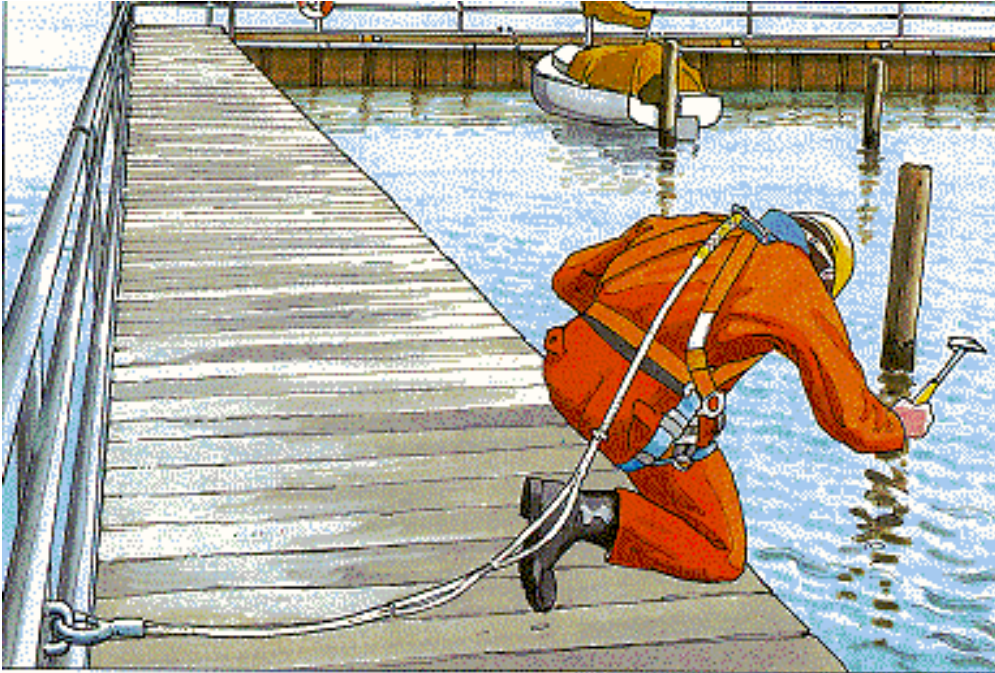
- Kdor opazi, da grozi neposredna nevarnost utopitve oziroma kdor opazi utapljanje ali utopitev, je dolžan pomagati po svojih močeh in sposobnostih.

- Če sam ne more pomagati, ne da bi s tem ogrozil lastno varnost in varnost drugih, mora o tem takoj obvestiti najbližji center za obveščanje ali policijo.

ORGANIZACIJA REŠEVANJA IZ VODE

- Odgovorni vodja del mora organizirati stalno pripravljenost ustrezno strokovno usposobljenih reševalcev katerih odgovornost je, da stalno nadzorujejo delo na/ob in nad vodo ter v primeru padca osebe v vodo nudijo takojšno pomoč.

PROMET OB VODI IN NA VODI

- Na vodah, po katerih se odvija promet mora vodja gradbišča zagotoviti ukrepe za varovanje delovišča pred nevarnostmi, ki izhajajo iz prometa po vodi.
- Lastniki oziroma upravljalci plovil na vodah morajo zagotoviti izvajanje predpisanih ukrepov za varstvo pred utopitvami. Zlasti morajo zagotoviti:
 - ❖ varno plovbo ter varnost ljudi in premoženja na plovilu,
 - ❖ da plovilo ne ogroža varnosti drugih plovil in drugih ljudi v ali na vodi,
 - ❖ da imajo plovila, ki morajo biti opremljena tudi z rešilnimi jopiči, le-te shranjene na priročnem mestu.

DELOVIŠČA NA PLOVNIH OBJEKTIH

- Na deloviščih na plovnihih objektih (ploščadih, ladjah, čolnih, pontonih, splavih,...) morajo biti na voljo reševalni jopiči za vse delavce in morebitne obiskovalce na objektu.
- Plovila morajo imeti dovoljenje za plovbo v skladu s posebnimi predpisi in biti (med izvajanjem del z njih) trdno privezana ali zasidrana ter imeti urejen varen dostop s kopnega in z vodne površine.
- Področja na plovilih, kjer obstaja možnost padca v vodo, morajo biti zavarovana s trdno in stabilno varnostno ograjo.
- Odprtine v tleh plovila morajo biti z izjemo časa, ko so v uporabi, stalno zaprte ali zavarovane z varnostno ograjo.
- Pregledi plovnega objekta (npr.: splava):
 - ❖ po končani montaži plovni objekt pregleda vodja montaže in odgovorni vodja del ob prisotnosti člana službe varstva pri delu,
 - ❖ pred vsako uporabo splav pregleda neposredni vodja del,
 - ❖ mesečni pregled vrši odgovorni vodja del v prisotnosti člana službe varstva pri delu.

	<p>NEVARNOST UTOPIITVE ZARADI HITREGA NARAŠČANJA VODNE GLADINE</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Na deloviščih, kjer obstaja nevarnost utopitve delavcev zaradi hitrega naraščanja vodne gladine, je treba predvideti ukrepe (nadzor, signalizacija, način in poti umika,...) in zagotoviti opremo za hitro reševanje oz. umik delavcev iz nevarnega območja. <p>DELO NAD/OB REKAH IN VODNIH PREGRADAH Z VELIKIM PRETOKOM</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Pri izvajanju del nad/ob rekah in vodnih pregradah z velikim pretokom morajo delavci kljub izvajanju drugih ukrepov za varnost in zdravje pri delu nositi tudi reševalne jopiče. <p>DELOVIŠČA NA ELEKTRARNAH IN PREGRADNIH OBJEKTIH</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dela na vodi, nad vodo, na vtokih in dolvodno lahko potekajo oziroma se začnejo le ob predhodni koordinaciji med odgovornimi vodji del (izvajalca in elektrarne ali pregradnega objekta) oziroma po izdanem dovoljenju odgovorne osebe elektrarne ali pregradnega objekta. Ta izda delovni nalog, ki je pogoj za začetek dela. ➤ Na vtokih v elektrarne in drugih mestih, kjer voda ustvarja sesalni učinek, je pred pričetkom izvajanja del potrebno zapreti zapornice ali izvesti druge ustrezne ukrepe za preprečitev odplavitve in utonitve delavcev. ➤ Pooblaščen oseba pregradnega objekta predhodno določi režim izpusta vode in o tem obvesti odgovornega vodjo del, da se tako zagotovi predpogoj za varno delo na sredstvih za delo (npr.: odrih, splavih, ipd.). <p>DOKUMENTACIJA ZA DELO NA/OB IN NAD VODO</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ navodila za varno delo, ➤ varnostni načrt, ➤ delovni nalog odgovorne osebe upravljalca elektrarne ali pregradnega objekta, ➤ elaborat in navodila upravljalca elektrarne ali pregradnega objekta, ➤ pisni dogovor o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na skupnem delovišču (npr. med izvajalcem del in elektrarno in/ali podizvajalci). 	
4. OSEBNA VAROVALNA OPREMA		
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osebna varovalna oprema mora biti skladna z veljavnimi standardi. ➤ Delavec mora pri svojem delu dosledno in namensko uporabljati osebno varovalno opremo v skladu z navodili proizvajalca, jo redno čistiti in vzdrževati ter skrbeti za njeno brežhibnost. ➤ Uporabnik delovne opreme mora uporabljati naslednjo osebno varovalno opremo: <ul style="list-style-type: none"> ❖ delovna obleka, ❖ rešilni jopič (pri izbiri tipa jopiča obvezno upoštevati težo uporabnika), ❖ varnostni pas (SIST EN 361), ❖ zaščitne rokavice (SIST EN 388, SIST EN 1082), ❖ zaščitna obutev (SIST EN 20345), ❖ drugo (glede na delovna opravila). 	
5. OBVEZNOSTI IN ODGOVORNOSTI		
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dela morajo potekati pod strokovnim nadzorstvom strokovno usposobljenih in pooblaščenih oseb. <p>ODGOVORNI VODJA DEL</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Poskrbi, da so neposredni vodje del in delovodje seznanjeni z vsebino in zahtevami iz varnostnega načrta in/ali ostale dokumentacije tega navodila glede varnega dela na/ob in nad vodo. ➤ Poskrbi za primerno ureditev delovišča, ustrezno opremo za varno delo, predpisano reševalno opremo in sredstva za reševanje. 	

- Z odgovorno osebo elektrarne ali pregradnega objekta sklene pisni dogovor in zahteva podrobnejša pisna navodila v primeru ukrepanja ob izrednih situacijah, ki izhajajo iz obratovanja objekta.
- Z ostalimi izvajalci del podpiše dogovor o skupnih ukrepih za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu na skupnem delovišču in zahteva dosledno izvajanje.
- Določi lokacijo splava in z vpisom v kontrolni list odra izda dovoljenje za delo na splavu.
- Zagotovi ustrezno strokovno vzdrževanje in popravila delovne opreme in osebne varovalne opreme, ki se uporablja pri delih na/ob in nad vodo.
- Zagotovi, da so na delovnih mestih zaposleni strokovno, zdravstveno in varstveno usposobljeni delavci.
- Zagotovi, da se pri delu namensko uporablja osebna varovalna oprema.
- Ustrezno ukrepa, ali ustavi delo kadar obstaja nevarnost ogrožanja ali nezgode pri delu.
- Poskrbi, da se vsa dela izvajajo tehnološko varno.

DELOVODJA

- Zahteva od nadrejenega vso dokumentacijo, ki je potrebna za varen potek del.
- Pred začetkom in med delom zaposlene pouči o nevarnostih in ukrepih za preprečitev le-teh (seznanji delavce z navodili).
- Pouči delavce o varnem načinu dela in pravilni rabi OVO in rešilnega jopiča.
- Skrbi, da se dela izvajajo v skladu s temi navodili, varnostnim načrtom in ostalo dokumentacijo iz tega navodila.
- Vodi in izvaja nadzor.
- Odstrani z delovnega mesta vsakega, ki ne upošteva predpisov in navodil iz varnosti delu.
- Na delo ob/na in nad vodo razporeja samo delavce, ki izpolnjujejo pogoje navedene v navodilih, dovoljenju za obratovanje in varnostnem načrtu.
- Zahteva in zagotovi dosledno uporabo osebne varovalne opreme in izvajanje tehnične zaščite.
- Takoj prijavi svojemu nadrejenemu vsako ogrožanje in nezgodo pri delu.

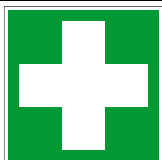
DELAVEC

- Ima pravico odkloniti delo, če ni bil predhodno seznanjen z vsemi nevarnostmi ali škodljivostmi pri delu.
- Ima pravico odkloniti delo, če mu grozi neposredna nevarnost za življenje in zdravje, ker niso bili izvedeni predpisani varnostni ukrepi, in zahtevati, da se nevarnost odpravi.
- Odgovoren za namensko uporabo osebne varovalne opreme in reševalnega jopiča.
- Pri delu nad/ob rekah in vodnih pregradah z velikim pretokom je dolžan stalno nositi reševalni jopič.
- Ob ugotovljenih poškodbah in napakah na osebni varovalni opremi ali rešilnem jopiču mora takoj obvesti delovodjo, ki poskrbi za odpravo pomanjkljivosti.

6. UKREPI IN NAVODILA OB MOTNJAH

- **V kolikor** pred začetkom dela ali med delom **ugotoviš kakršnekoli nevarnosti, pomanjkljivosti, ki ogrožajo nadaljnjo varno delo, o tem obvesti pristojnega.**

7. PRVA POMOČ IN REŠEVANJE

- **Poškodovano osebo reši** iz nevarnega območja.
- O dogodku **obvesti reševalce** – PRIJAVA NEZGOD **112**.
- Poškodovancu **nudi prvo pomoč** do prihoda reševalcev oz. ga pospremi v ambulanto prve pomoči.

 112

8. POSLEDICE KRŠITEV NAVODIL VARNEGA DELA

- Zdravstvene posledice: **poškodba pri delu, zdravstvene okvare, smrt.**
- Delovno pravne posledice: **opozorilo, opomin, prenehanje dela.**

